

Changes in the Pattern of Marriage and Its Impact on Definitive Divorce (Case Study: Referrals to Tehran Family Protection Courts from January 2019 to the End of June 2020)

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Elahe Shabani ¹,
Bagher Sarukhani ^{2*},
Mohammad Mahdi Labibi³

How to cite this article

Elahe Shabani , Bagher Sarukhani ,
Mohammad Mahdi Labibi, Changes
in the Pattern of Marriage and Its
Impact on Definitive Divorce (Case
Study: Referrals to Tehran Family
Protection Courts from January
2019 to the End of June 2020).
*Journal of Islamic Life Style
Centeredon Health, 2021:5(4);
264-276*

1. Department of Sociology, Central
Tehran Branch, Islamic Azad
University, Tehran, Iran.

2. Department of Sociology, Faculty
of Social Sciences, University of
Tehran, Tehran, Iran (Corresponding
Author).

3. Department of Sociology, Central
Tehran Branch, Islamic Azad
University, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: b.saroukhani@yahoo.com

Article History

Received: 2021/10/05

Accepted: 2021/11/16

Published: 2022/03/16

ABSTRACT

Purpose: The main purpose of this study was to identify the effect of modern marriage pattern on definitive divorce.

Materials and Methods: The research methodological approach is positivist and the research method is descriptive and explanatory. The statistical population included men and women who applied for final divorce in family courts in Tehran from January 2019 to the end of June 2020. The sample size was approximately 2500 from the divorce rate in Tehran during this period, which was obtained in Cochran's formula number 384 and was distributed among the six judicial complexes of the family court. The share of each family judicial complex was 64 questionnaires.

Findings: Findings showed that according to the results, considering that the value of the significance level of the chi-square test was less than 0.05, the null hypothesis was rejected and with 95% confidence we can say that the modern pattern of spouse selection on the occurrence A definite divorce had an effect. According to the gamma coefficient value of 0.588, it can be said that the severity of dependence was moderate. In the study of the research model, the factor load of modern marriage style was 0.89.

Conclusion: Modern marriage and premarital couples' acquaintance Couples do not care so much about premarital love after marriage. While people need more love to continue their lives than to start their own lives.

Keywords: Modern Marriage Pattern, Definitive Divorce, Family Courts

تغییرات الگوی ازدواج و تأثیر آن بر طلاق قطعی

(مورد مطالعه: مراجعه کنندگان به دادگاه‌های حمایت

خانواده شهر تهران از دی ماه ۹۸ تا آخر خرداد ۹۹)

الهه شعبانی^۱

گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

باقر ساروخانی^{۲*}

گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

محمد مهدی لیبی^۳

گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش باهدف اصلی تحقیق حاضر شناسایی تأثیر الگو همسرگزینی مدرن در طلاق قطعی انجام شد.

مواد و روش‌ها: رویکرد روش‌شناختی تحقیق اثبات‌گرایی است و روش تحقیق، روش توصیفی و تبیینی بود. جامعه آماری شامل زنان و مردانی بود که در دادگاه‌های خانواده در شهر تهران از دی ماه ۹۸ تا آخر خرداد ۹۹ جهت طلاق قطعی مراجعه کرده بودند. نمونه به‌صورت تصادفی ساده و در دسترس انتخاب گردید. حجم نمونه به‌صورت تقریبی از میزان وقوع طلاق در این فاصله زمانی در شهر تهران ۲۵۰۰ تا بوده که در فرمول کوکران عدد ۳۸۴ به دست آمد و در بین شش مجتمع قضایی دادگاه خانواده توزیع گشت. سهم هر مجتمع قضایی خانواده ۶۴ پرسشنامه بود.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان داد که بر طبق نتایج به دست آمده با توجه به اینکه مقدار سطح معنی‌داری آزمون کای کمتر از ۰/۰۵ بود، فرض صفر رد شده و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت الگوی همسرگزینی از نوع مدرن بر روی وقوع طلاق قطعی تأثیر داشت. با توجه به مقدار ضریب گاما ۰/۵۸۸ می‌توان گفت شدت وابستگی در حد متوسط بود. در بررسی مدل تحقیق، بار عاملی سبک ازدواج مدرن برابر ۰/۸۹ بود.

نتیجه‌گیری: ازدواج مدرن و آشنایی زوجین پیش از ازدواج، زوجین آن‌قدری که به عشق قبل از ازدواج اهمیت می‌دهند بعد از ازدواج هیچ اهمیتی به آن نمی‌دهند. در حالی که آدم‌ها برای ادامه زندگی شان بیشتر به عشق نیاز دارند تا شروع زندگی خود.

واژگان کلیدی: الگوی همسرگزینی مدرن، طلاق قطعی، دادگاه‌های خانواده

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۲۵

* نویسنده مسئول: b.saroukhani@yahoo.com

مقدمه

نیاز به ایجاد روابط انسانی یکی از نیازهای عاطفی انسان است. ازدواج صمیمی‌ترین نوع رابطه در پاسخ به تمامی نیازها، اعم از مادی و معنوی است و یکی از مراحل تکامل انسان محسوب می‌شود. ازدواج پیمان مقدسی است که در میان تمام اقوام و ملل و در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. رابطه دیرینه‌ای که در آن زن و مرد زندگی مشترکی را آغاز می‌کنند و پیمان می‌بندند که مصاحب و یار و غمخوار یکدیگر باشند، همدیگر را خوشبخت کنند، به یکدیگر عشق ورزند و با ازدواج به تنهایی خویش پایان دهند. «ازدواج فرایندی از تعامل بین زن و مرد است که تحت شرایط و مراسم قانونی شرعی و عرفی برگزار می‌شود و عمل آن مورد پذیرش شرع، قوانین و تشکیلات اجتماعی می‌باشد» (۱).

عصر ارتباطات موجب شده تا خواسته یا ناخواسته تغییراتی در سبک زندگی و فرهنگ مردم ایران به وجود آید، در این میان جوانان بیشترین گروهی هستند که باوجود شبکه‌های مجازی سبک زندگی آن‌ها نسبت به گذشته، تغییر کرده است؛ یکی از این تغییرات، ارتباط بین دخترها و پسرها در فضای مجازی است که می‌تواند به سمت ازدواج یا مسائل دیگر پیش رود البته در کنار ازدواج، درگیری‌های عاطفی که در شبکه‌های مجازی ایجاد می‌شود، در دیدگاه اول برای بسیاری از جوانان جذاب است. بسیار پیش می‌آید که این افراد پس از مدتی آشنایی با یکدیگر، به دلایل مختلف از یکدیگر جدا شوند، اتفاقی که معمولاً برای یک طرف آسان و برای طرف دیگر دردآور است؛ افسردگی و تنهایی را می‌توان از خواص اتمام این نوع از رابطه‌ها دانست. برخی مواقع اختلاف فرهنگی، اخلاقی، اعتقادی، سنی، مالی، تحصیلی و غیره دلیل پایان پذیرفتن رابطه در بین این افراد است و گاهی از مواقع هم یکی از طرف‌های رابطه، استفاده خود از طرف مقابل را کرده و ترجیح می‌دهد هرچه زودتر خود را از شر این رابطه خلاص کرده و به دنبال رابطه‌ای دیگر برود؛ باوجود این اما برخی از مواقع هم روابط منجر به ازدواج می‌شود (۲).

ازدواج و گزینش همسر از مهم‌ترین شاخص‌های تحرک اجتماعی در هر جامعه است. امروزه با توجه به تغییر شیوه‌های همسرگزینی و الگوهای نوین ازدواج از شکل سنتی به مدرن، کارکرد خانواده نیز از این امر تأثیر می‌پذیرد و به نظر می‌رسد کارکرد خانواده در این ازدواج‌ها نیز متفاوت است. در جامعه امروز ایران گروه‌های گوناگونی زندگی می‌کنند که در آن‌ها درجات مختلفی از شرایط پیشامدرن و حتی پسامدرن یافت می‌شود. در این گروه‌های مختلف اجتماعی، شکل خانواده و همسرگزینی متناسب با موقعیت گروه و شکل خانواده متفاوت است. در خانواده‌های گسترده جامعه پیشامدرن، ازدواج بین دختر و پسر را معمولاً بزرگ‌ترهای فامیل ترتیب می‌دانند. بنابراین، در گروه‌های اجتماعی که اوضاع مدرن را حتی به‌طور دست نخورده حفظ کرده‌اند، هنوز هم انتخاب زن برای پسر یا انتخاب شوهر برای دختر با تصمیم بزرگ‌ترها و در صورت لزوم، با تأیید ضمنی دختر و پسر صورت می‌گیرد (۳).

دلیل روشنی بر وجود تعارضات و عمیق‌ترین روابطی است که عدم تعادل و هماهنگی در آن، دو فرد را به سمت اخذ چنین تصمیمی می‌کشاند و افرادی که باوجود آگاهی از تبعات طلاق در همه ابعادش، دست به چنین اقدامی می‌زنند یا بسیار کم هستند یا از سلامت و تعادل روانی کافی برخوردار نیستند (۷).

در سال ۹۷، ۵۴۹ هزار و ۸۶۱ ازدواج و ۱۷۴ هزار و ۶۹۸ طلاق ثبت شده است؛ این در حالی است که در سال ۹۳ در برابر هر ۱۰۰ مورد ازدواج ۲۳ مورد طلاق وجود داشته، اما همین آمار در سال ۹۷ در برابر هر ۱۰۰ ازدواج ۳۲ مورد طلاق بوده است. در سال ۱۳۹۸ نسبت طلاق به ازدواج ۳۳ درصد است یعنی در نظام ثبت احوال، نسبت طلاق‌های ثبت شده به ازدواج‌ها ۳۳ درصد است. در سال ۹۷ در کشور به ازای هر هزار نفر از جمعیت، ۷ ازدواج و ۲ طلاق رخ داده است. همچنین در سال ۹۸، ۸ درصد از طلاق‌های ثبت شده زنان مربوط به تجربه‌های دوم و بیشتر طلاق بوده است. از این تعداد ۶،۷ درصد مربوط به تجربه سوم به بعد و ۹۳،۳ درصد مابقی مربوط به دومین تجربه طلاق است. ۸،۲ درصد از طلاق‌های ثبت شده برای مردان در سال گذشته مربوط به تجربه‌های دوم و بیشتر طلاق‌ها بوده که از این تعداد ۹۱،۸ درصد مربوط به دومین تجربه طلاق و ۸،۲ درصد مابقی مربوط به تجربه سوم به بعد طلاق بوده است (۸).

دلیل انتخاب پژوهشگر در شهر تهران این است که در شهر تهران شش دادگاه و مجتمع قضایی خانواده وجود دارد و آمارهای اداره ثبت احوال استان تهران درباره ازدواج و طلاق تهرانی‌ها در این دادگاه‌ها نشان می‌دهد که میزان ازدواج و طلاق در سال ۹۵ افزایش پیدا کرده و طبق این آمارها ۵ درصد از طلاق‌ها پس از ۲۹ سال زندگی و ۴۰ درصد در ۵ سال ابتدایی زندگی صورت می‌گیرد. با توجه به وضعیت کنونی، از یک‌سو پدیده ازدواج تحت تأثیر تحولات اجتماعی و ارزشی جامعه قرار دارد و از سوی دیگر نفوذ ارزش‌های ناهماهنگ اجتماعی جامعه را با چالش‌هایی در این زمینه مواجه کرده است و نیز با توجه به افزایش روزافزون میزان طلاق و فقدان مطالعات کافی در این حوزه اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر را ایجاب می‌کند. هدف اصلی تحقیق حاضر تأثیر سبک ازدواج مدرن بر روی طلاق قطعی است. انتظاری و ویسی در پژوهشی به بررسی معیارهای همسرگزینی و رضایت از زناشویی پرداختند. نتایج نشان داد که میزان عشق رمانتیک در زوجین ناراضی از زندگی زناشویی بیش از زوجین رضایتمند از زندگی زناشویی و میزان گرایش به همسان همسری در زوجین رضایتمند از زندگی زناشویی بیش از زوجین ناراضی است. همچنین، نتایج نشان داد که بین عشق رمانتیک و رضایت از زندگی زناشویی در افراد رضایتمند از زندگی زناشویی رابطه معنادار وجود دارد در حالی که چنین رابطه‌ای در گروه ناراضی از زندگی زناشویی دیده نشد (۹).

در خانواده‌های طبقه متوسط جدید یا خانواده‌هایی که سعی کرده‌اند الگوهای رفتاری این طبقه را اتخاذ کنند، وضع همسرگزینی متفاوت است. در این خانواده‌ها با توجه به ملاحظات ذکر شده، سلطه جامعه و خانواده بر فرد، کمتر و دایره اختیار او وسیع‌تر است. بنابراین در این خانواده‌ها دختر یا پسر ممکن است پیش از گرفتن تأیید خانواده، همدیگر را پیدا کنند یا والدین مقدمات آشنایی آن‌ها را فراهم کنند؛ ولی در هر حالت، انتخاب نهایی به عهد دختر یا پسر است (۴).

در برخی گروه‌های اجتماعی که شرایط آن‌ها مشابه شرایط پسامدرن است، دختر و پسر همدیگر را انتخاب می‌کنند و پیش از آنکه به‌طور رسمی به عقد یکدیگر در آیند، باهم معاشرت و حتی رابطه جنسی برقرار می‌کنند. در نهایت این آشنایی و رابطه ممکن است به ازدواج منجر شود یا نشود و در صورتی که تصمیم به ازدواج بگیرند، تصمیم خود را صرف‌نظر از تأیید کردن یا نکردن خانواده یا حتی بدون اطلاع دادن به خانواده، به اجرا در می‌آورند. امروزه با توجه به تغییرات و پیشرفت جوامع و صنعتی شدن شهرها، بسیاری از ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر نهاد خانواده نیز تغییر کرده است؛ از جمله این تغییرات شکل و نوع ازدواج‌ها است. ازدواج‌ها از نوع سنتی به مدرن تغییر یافته است. ازدواج‌های مدرن، ازدواج‌هایی است که در آن دختر و پسر نقش اصلی را در تصمیم‌گیری دارند و پیش از ازدواج مدتی را به دوستی و مصاحبت با یکدیگر می‌گذرانند و علت ازدواج آن‌ها اغلب عشق و علاقه‌ای است که در دوران دوستی ایجاد شده است (۵).

ازدواج مدرن: در این نوع ازدواج دختر و پسر پس از آشنایی با یکدیگر (همکلاسی بودن، همکار بودن و...) یا دوستی و برقراری رابطه‌ی عاطفی پس از مدتی در صورت تفاهم و رضایت طرفین اقدام به ازدواج می‌کنند. شاخص‌های ازدواج مدرن: انتخاب از سوی خود شخص دختر یا پسر، رابطه دوستی در محیط کار، رابطه دوستی در دانشگاه، رابطه دوستی در خیابان، رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و ...) (۶).

طلاق به‌عنوان پدیده‌ای که باعث جدایی میان دو نفر می‌شود، امری مشترک در همه جوامع است؛ اما شناخت آن از پیچیدگی‌های بسیار برخوردار است و همین پیچیدگی‌ها، مطالعه آن را دشوار ساخته است از آنجا که ارتباط زن و شوهر غنی‌ترین و چند بعدی‌ترین ارتباطات انسانی است، شناخت و درک علل واقعی طلاق، نیازمند ابزاری بس دقیق و پیچیده است. با نگاهی از بیرون به طلاق، شاید بتوان به عواملی پرنرنگ در بروز آن اشاره کرد؛ اما واقع امر چنین نیست. همواره و در همه فرهنگ‌ها، نگاه خوبی به طلاق وجود نداشته، بررسی آمار و مطالعه درباره‌ی عوامل و یافتن راه‌کارهایی برای کاهش آن نشان دهنده‌ی اهمیت و آثار منفی‌ای است که بر ابعاد مختلف جوامع بشری بر جای می‌گذارد. مخفیانه‌ترین و در عین حال پیچیده‌ترین رابطه‌ها، روابطی است که میان زن و شوهر وجود دارد. بنابراین علل اختلافات و مشکلاتی هم که منجر به طلاق و جدایی میان زن و شوهر می‌گردد، پیچیده و مخفی است و عموماً دلایلی که مرد و زن برای اتخاذ چنین تصمیمی مطرح می‌کنند، دلیل اصلی و مهم‌ترین علت نیست و اتخاذ تصمیم بزرگی چون طلاق،

نظر گرفته شده است. گیدنز «عشق رمانتیک» و «عشق توأمان» را مطرح می‌کند که به «رابطه ناب» ختم می‌شود. گیدنز عشق شهوانی را از مفهوم «عشق رمانتیک» متفاوت می‌داند. از دیدگاه او، عشق شهوانی، بیان‌کننده یک ارتباط کلی بین عشق و وابستگی جنسی است و با اضطراری که از زندگی روزمره جدا است، مشخص می‌گردد. در همه فرهنگ‌ها این نوع عشق به‌ندرت به‌عنوان پایه کافی یا ضروری برای یک ازدواج مطلوب پذیرفته می‌شود و معمولاً نوعی سرکشی محسوب می‌شود. گیدنز عشق رمانتیک را طلیعه شکل گرفتن ازدواج بر مبنای گرایش دو طرفه (به‌جای منطق اقتصادی) می‌داند و آن را روایتی از درون یک زندگی شخصی معرفی می‌کند. وی عشق رمانتیک را با عقلانیت نیز در ارتباط می‌داند و آن را مسیر بالقوه‌ای برای کنترل آینده می‌بیند. گیدنز پس از توضیح دو نوع عشق مزبور نهایتاً به توضیح مفهوم رابطه ناب می‌پردازد که رابطه‌ای برابر است. او عشق ناب را رابطه‌ای برای خود (نفس) همان رابطه و فارغ از وابستگی‌های بیرونی و فقط برای رضایت عاطفی دو طرف رابطه می‌داند. به نحوی که برخلاف پیوندهای شخصی یا خصوصی در جامعه سنتی، رابطه ناب وابسته به عوامل بیرونی زندگی اجتماعی و اقتصادی نیست و چنان می‌نماید که گویی در فضا شناور است. او توضیح می‌دهد که ازدواج‌ها در دوران ماقبل مدرن بیشتر به‌وسیله والدین ترتیب داده می‌شدند و تحت تأثیر ملاحظات اقتصادی قرار داشتند، پیوند زناشویی در چارچوب‌های تقسیم کار داخلی شوهر نان‌آور و زن خانه‌دار شکل می‌گرفت، روابط بر پایه قواعد و الزام‌های بیرونی از پیش تعیین شده و جا افتاده تنظیم می‌گردیدند، در حالی که رابطه ناب به‌واسطه عشق و صمیمیت ساخته شده توسط طرفین تنظیم می‌گردد و به عوامل بیرون از رابطه وابسته نیست. از این‌رو او می‌گوید گویی رابطه در فضا شناور است (۲).

دیوید چیل معتقد است که طلاق تقابلی جالبی با خویشاوندی دارد. توسعه شهرنشینی، صنعتی شدن و نوسازی نرخ طلاق افزایش پیدا کند، چرا که این عوامل به شماری از تغییرات دیگر منجر می‌شود و در مجموع باعث تضعیف پیوندهای مشترک می‌گردد. تغییر باعث پیشرفت می‌شود و پیشرفت‌های مداوم نیز امکان دستیابی به اهداف بزرگ را تسهیل می‌کند. بنابراین هم‌زمان با نوسازی و کاهش الزام اجتماعی برای ازدواج، هنجارهای سنتی نیز بشدت تضعیف می‌شوند. در نتیجه باعث فردگرایی می‌شود، به‌طوری‌که افراد ترغیب می‌شوند منافع فردی خود را در ساختار اجتماعی رقابتی دنبال کنند. احتمالاً متداول‌ترین تبیین در مورد افزایش نرخ طلاق در غرب، کاهش محوریت خانواده در مسائل اجتماعی و اقتصادی است. نوعی همبستگی میان افزایش تأکید بر فردگرایی و شادکامی شخصی و خودمختاری، تحقق آرزوهای فردی و افزایش پذیرش اجتماعی طلاق وجود دارد. امروزه به‌جای آنکه افراد به خاطر فرزندانشان به خاطر ارزش خانواده متأهل بمانند، بیشتر در جستجوی منافع و لذت‌های شخصی بوده و بهره‌مندی از فرصت‌های بهتر را جستجو می‌کنند (۲).

نانگینریخ^۱ در پژوهشی به بررسی جامعه‌شناختی ملاک‌های همسرگزینی پرداخت. نتایج نشان داد که ملاک‌های همسرگزینی یا انتخاب همسر را عواملی مانند زمینه اجتماعی، نژاد، رنگ، وضعیت، ایدئولوژی سیاسی، سنت‌ها و آداب و رسوم، قوانین مذهبی و سایر جنبه‌ها مشخص می‌کنند (۱۰). نتایج پژوهش چو، تاپا و میشرا^۲ در نیپال نشان می‌دهد که امروزه جوانان بیشتر تمایل به ازدواج عاشقانه دارند تا ازدواج سنتی؛ به‌طوری‌که میزان این نوع ازدواج در مناطق شهری، در افراد زیر ۱۵ سال، ۰/۱۰ و در افرادی که بین ۱۸ تا ۲۲ سالگی ازدواج کرده بودند، ۰/۳۶ بود (۱۱). تودسیجویچ، لجویونکویچ و آرانکیچ^۳ در پژوهشی که در بین دانشجویان دانشگاه صربستان انجام شد، گزارش کردند که مهم‌ترین ملاک‌های همسرگزینی در زنان به ترتیب صداقت، وفاداری، دلسوزی، علاقه‌مندی، هوش، پاکیزگی، دقت، جاه‌طلبی، جوانی، جذابیت ظاهری، زیبایی، خوش‌تیپی و تناسب اندام بود (۱۲). سیمون^۴ در ضمن پژوهشی نشان داد، وقتی افراد متوجه می‌شوند که نسبت به ملاک‌های صحیح همسرگزینی بی‌توجه بودند، احساس سرخوردگی و فرسودگی زناشویی می‌کنند و انتخاب نامناسب ملاک‌های همسرگزینی می‌تواند یکی از منابع فرسودگی و زوال تدریجی زندگی زناشویی باشد (۱۳).

آپوستولو در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر و نفوذ تصمیمات والدین بر الگوی همسرگزینی و تنظیم روابط جنسی فرزندان پرداخته است. این پژوهش بر نمونه‌ای ۱۹۰ نفره و در قالب پیمایشی کمی انجام شد. نتایج نشان دهنده نفوذ مؤثر و معنادار والدین بر انتخاب همسر از سوی فرزندان بوده است. هم‌چنین بر اساس بخش دیگری از یافته‌ها حتی بعد از ازدواج نیز پدر و مادر در بر چگونگی تنظیم روابط زناشویی فرزندان و از جمله بچه‌دار شدن دختر و پسر نفوذ داشته‌اند. خالد در مطالعه خود تأثیر عامل جنسیت، پایگاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگ بر انتخاب همسر بین دانشجویان اردنی را بررسی کرده است. نتایج مطالعه نشان داد که در اردن مردان جوان نسبت به دختران تمایل بالقوه بیشتری برای یافتن زوجی با شرایط مشابه خود دارند. در مقابل آنچه برای زنان در ازدواج اهمیت دارد، توانایی اقتصادی و تعهد مردان است. همچنین عشق و محبت در میان دانشجویان مرد و زن اردنی به‌طور مشترک در همسرگزینی اهمیت زیادی داشته است (۱۴).

یافته‌های تحقیق تودوسجویچ و آرکنیک نشان می‌دهد که خصوصیات چون هوش، پختگی، عطف، ایمان، صمیمیت و صداقت از نظر زنان و مردان مورد مطالعه، در اولویت اول و خصوصیات چون شجاعت، وفار، آراستگی، استیل خوب بدنی، قدرت و قناعت در اولویت دوم قرار دارند. خصوصیات از قبیل غرور، خودخواهی، تندمزاجی، ترس و سست عنصری نیز کمترین اهمیت را داشته‌اند. چارچوب نظری پژوهش، با استفاده از یک رویکرد تلفیقی نوین از نظریه «رابطه ناب» گیدنز (عشق رمانتیک و عشق شهوانی) با محوریت نوع الگوی همسرگزینی و نظریه «طلاق» دیوید چیل در

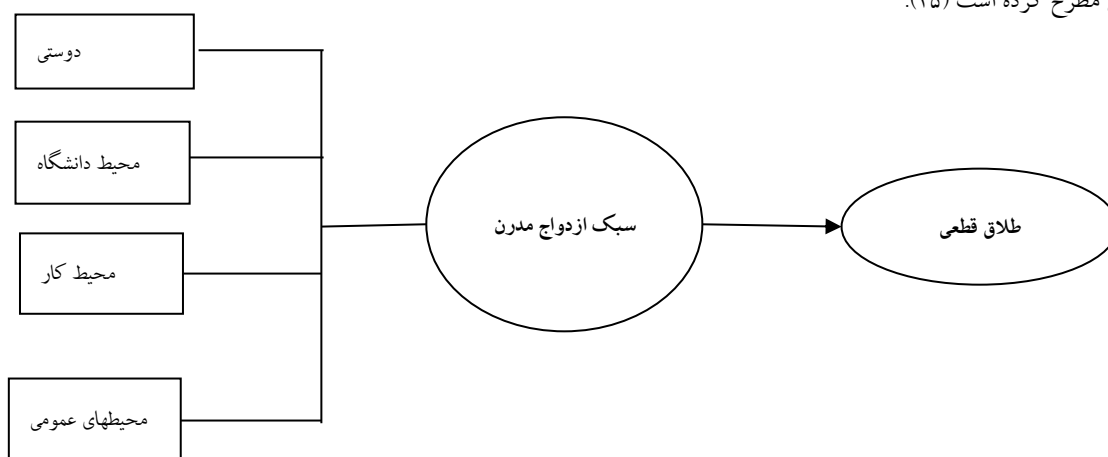
³. Todsijevic, Ljubinkovic & Arancic

⁴. Simon

¹. Nongkynrih

². Choe, Thapa & Mishra

نظریه دیوید چیل نیز در خصوص طلاق، تغییرات اجتماعی به عنوان عامل عمده طلاق محسوب می‌شود. امروزه افراد بیشتر در جستجوی منافع و لذت‌های شخصی بوده و بهره‌مندی از فرصت‌های بهتر را جستجو می‌کنند به همین دلیل به سمت وسوی طلاق کشیده می‌شوند. حال با توجه به نظریه او تغییرات اجتماعی که در جامعه ایران به سرعت رخ داده است برخی جوانان سبک ازدواج خود را به صورت مدرن و برخی دیگر سنتی انجام می‌دهند و از آنجایی که میزان آمار طلاق در جامعه ایران بالا است، پژوهشگر در پی آن است که ازدواج مدرن چه تاثیری بر روی طلاق دارد (۱۶). مدل مفهومی پژوهش:

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

در شش مجتمع قضایی دادگاه خانواده در طی شش ماه دوم سال به تعداد ۲۵۰۰ است. جامعه تحقیق حاضر کلیه زوجینی بودند که به مجتمع دادگاه حمایت خانواده شهر تهران که در شش ماهه (از دی ماه ۹۸ الی آخر خرداد ۹۹) برای گرفتن طلاق قطعی مراجعه و یا به آنجا ارجاع داده شده بودند. جامعه آماری هم شامل زنان و هم شامل مردان می‌شد.

با توجه به حجم جامعه مورد تحقیق، محقق با حضور خود به مدت ۶ ماه در مجتمع‌های دادگاه حمایت خانواده از بین افرادی که برای گرفتن طلاق قطعی به دادگاه حمایت خانواده مراجعه نمودند، نمونه را به صورت تصادفی ساده و در دسترس انتخاب کرد. حجم نمونه به صورت تقریبی از میزان وقوع طلاق در شش ماه سال ۱۳۹۷ در شهر تهران ۲۵۰۰ تا بوده است که در فرمول کوکران عدد ۳۸۴ به دست آمد و در بین شش مجتمع قضایی دادگاه خانواده توزیع گشت. سهم هر مجتمع قضایی ۶۴ پرسشنامه بود. نمونه معرف جامعه‌ای بود که ازدواج مدرن را برگزیده‌اند و از ازدواج خود احساس شکست کرده و در نهایت راه طلاق را انتخاب کرده‌اند. این نمونه قابلیت تعمیم دهی به کل جامعه آماری را داشته است. ابزار تحقیق دو پرسشنامه ساخت یافته سبک همسرگزینی و طلاق بود. از آنجایی که پرسشنامه‌های تحقیق استاندارد بودند، مجدداً روایی و پایایی پرسشنامه‌ها محاسبه شد و بر اساس ضریب آلفای کرونباخ سنجیده و از پایایی مناسبی برخوردار بودند زیرا ضریب پایایی بالای ۰/۷ به

استنباطی که از نظریات مطرح شده در چارچوب نظری می‌شود، گیدنز از نظریه رابطه ناب صحبت کرده است و عشق رمانتیک و عشق شهوانی را مطرح کرده است. ازدواج‌ها در گذشته بیشتر به وسیله والدین ترتیب داده می‌شدند (ازدواج سنتی از قبیل انتخاب از سوی یکی از اعضای خانواده، ازدواج فامیلی توسط بزرگان فامیل و بستگان، روضه‌ها، هیئت‌ها و مجالس مذهبی، انتخاب دختر و یا پسر در همسایگی است). در حالی که رابطه ناب به واسطه عشق و صمیمیت ساخته شده توسط طرفین تنظیم می‌گردد (ازدواج مدرن از قبیل انتخاب از سوی شخص دختر یا پسر، رابطه دوستی در محیط کار، رابطه دوستی در محله‌های بیرونی، رابطه دوستی در دانشگاه و غیره است). همین طور که گیدنز دو نوع الگوی سبک ازدواج سنتی و مدرن مطرح کرده است (۱۵).

مواد و روش‌ها

بر اساس سؤالات، اهداف تحقیق و تئوری‌های مورد استفاده، رویکرد روش‌شناختی این تحقیق اثبات‌گرایانه است که به دنبال شناخت و برقراری نظمی در جامعه و روابط اجتماعی است. روش تحقیق پیمایش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات (تکنیک تحقیق) پرسشنامه است. به لحاظ معیار زمان، این پژوهش از نوع مقطعی بوده و به لحاظ معیار ژرفایی از نوع پهنانگر است. جامعه آماری تحقیق، شش مجتمع قضایی دادگاه خانواده در شهر تهران بود. با توجه به آمار رسمی در روز میزان وقوع طلاق قطعی در هر یک از شش مجتمع قضایی خانواده به طور میانگین بین ۱۰ تا ۱۵ رخداد طلاق بوده است. نحوه مراجعه پژوهشگر به شش مرکز قضایی بدین گونه بود که پژوهشگر در طی شش ماه پژوهش خود، هر ماه و در هر هفته، دو روز اداری را به یک مجتمع قضایی خانواده مراجعه می‌کرد. به طور میانگین در دو روز هفته در مجتمع‌ها ۲۰ طلاق رخ می‌داد. در ماه اول به مجتمع شماره اول (شهید محلاتی)، در ماه دوم به مجتمع شماره دو، ماه سوم به مجتمع شماره سه (شهید صدر)، ماه چهارم به مجتمع شماره چهار (شهید باهنر)، در ماه پنجم به مجتمع شماره پنج (شهید مفتاح) و در ماه آخر (ماه ششم) به مجتمع شماره شش (شهید مطهری) مراجعه نمود. در مجموع در انتهای شش ماه پیمایش، میزان افرادی که به این مجتمع‌ها مراجعه کردند با یکدیگر جمع شدند. در سال ۱۳۹۷ به طور تقریبی میزان وقوع طلاق قطعی

دست آمد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم افزار پیشرفته آماری SPSS و لیزرل انجام گرفت.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌های جدول ۴-۸، وضعیت ازدواج (۳۱٪) پاسخ دهندگان "رابطه دوستی در محیط کار" بوده است، (۱۸٪) "رابطه دوستی در دانشگاه"، (۲۳/۵٪) "رابطه دوستی در خیابان" و (۱۹/۵٪) "رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و ...)" و (۸٪) سایر رابطه‌ها (همباشی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج) است.

توزیع فراوانی ویژگی سبک ازدواج مدرن پاسخ دهندگان و ویژگی سبک ازدواج مدرن پاسخ دهندگان در جدول ۴-۹ ارائه شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب نوع سبک ازدواج مدرن

ویژگی سبک ازدواج مدرن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
رابطه دوستی در محیط کار	۶۲	۳۱	۳۱
رابطه دوستی در دانشگاه	۳۶	۱۸	۴۹
رابطه دوستی در خیابان	۴۷	۲۳/۵	۷۲/۵
رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و)	۳۹	۱۹/۵	۹۲
سایر رابطه‌ها (همباشی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج)	۱۶	۸	۱۰۰
مجموع	۲۰۰	۱۰۰	-

یک از این عوامل بیان شده است. میانگین متغیر طلاق برای سبک ازدواج مدرن (۳/۵۴۷) هست.

تجزیه و تحلیل توصیفی متغیر طلاق به سبک ازدواج مدرن: در جدول زیر برای متغیرهای تحقیق، آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار مربوط به هر

جدول ۲: تجزیه و تحلیل توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
طلاق گروه مدرن	۳/۵۴۷	۰/۵۲۷	۱	۵

۳ نشان داده شده است. در این جدول برای متغیرهای تحقیق، آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد، کمترین مقدار و بیشترین مقدار مربوط به هر یک از این عوامل بیان شده است.

تجزیه و تحلیل توصیفی مؤلفه‌های معیارهای انتخاب همسر به تفکیک نوع سبک ازدواج: نتیجه تجزیه و تحلیل توصیفی مؤلفه‌های معیارهای انتخاب همسر سبک ازدواج مدرن در جدول

جدول ۳: تجزیه و تحلیل توصیفی مؤلفه‌های معیارهای انتخاب همسر سبک ازدواج مدرن

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
اجتماعی	۳/۷۲	۰/۸۳۵
فرهنگی	۳/۴۵	۱/۴۲
اقتصادی	۳/۷۲	۰/۹۹۹
مذهبی	۳/۰۶	۱/۲۱
خانوادگی	۳/۲۱	۱/۳۱
زیبایی ظاهر و هوش و اعتماد	۳/۸۳	۰/۸۰۸
اخلاقی	۳/۴۲	۱/۰۴

فرضیه پژوهش: به نظر می‌رسد الگوی همسرگزینی از نوع مدرن بر روی وقوع طلاق قطعی تأثیر دارد.

جهت بررسی فرضیه فوق با کمک آزمون کای دو شدت وابستگی بین وقوع طلاق و الگوی همسرگزینی از نوع مدرن (سؤال ۷ پرسشنامه) مورد بررسی قرار گرفته است.

در سبک ازدواج مدرن میانگین میزان اهمیت معیار اجتماعی بودن (۳/۶)، فرهنگی (۳/۴۷)، اقتصادی (۳/۷۲)، مذهبی بودن (۳/۰۶)، خانوادگی (۳/۲۱)، زیبایی ظاهر و هوش و اعتماد (۳/۸۳) و اخلاقی (۳/۴۲) هست. با توجه به کدگذاری انجام شده (متوسط=۳) مشاهده می‌شود میزان اهمیت تمام مؤلفه‌ها در سبک ازدواج مدرن بیشتر از حد متوسط است.

جدول ۴. آزمون کای دوی وابستگی الگوی همسرگزینی از نوع مدرن بر روی وقوع طلاق

سطح نمره طلاق	
(۱-۲/۳۳) کم، (۲/۳۳-۳/۶۶) متوسط، (۳/۶۶-۵) زیاد	
زیاد	متوسط
۳۹	۲۳
۲۹	۷
۲۴	۲۳
۲۷	۱۲
۱۱	۵

رابطه دوستی در محیط کار

رابطه دوستی در دانشگاه

رابطه دوستی در خیابان

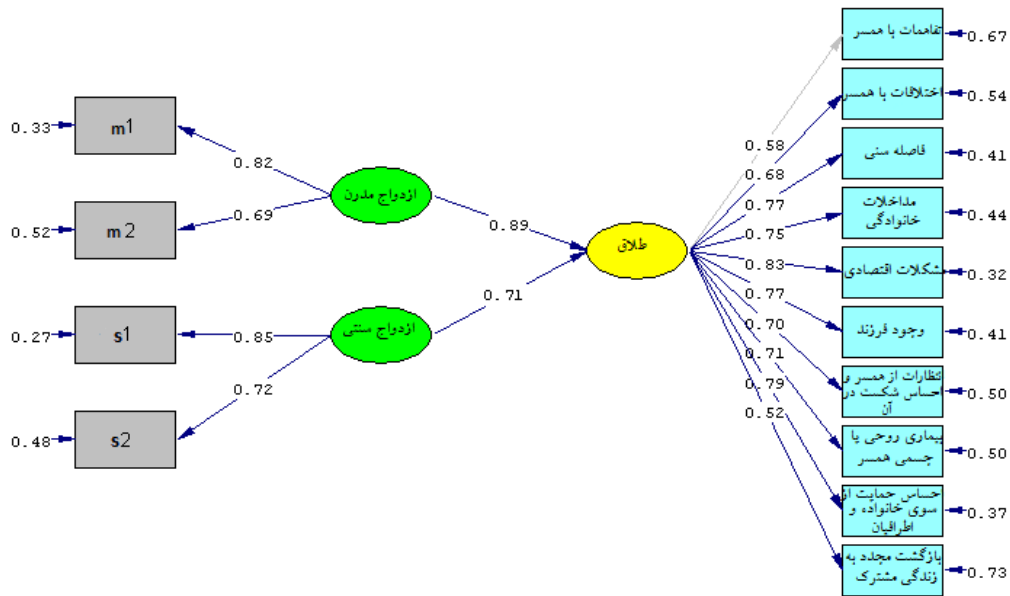
رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و)

سایر رابطه‌ها (همبازی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج)

آماره کای دو = ۷۱/۰۵۲ درجه آزادی = ۴ سطح معناداری = ۰/۰۰۰ ضریب گاما = ۰/۵۸۸

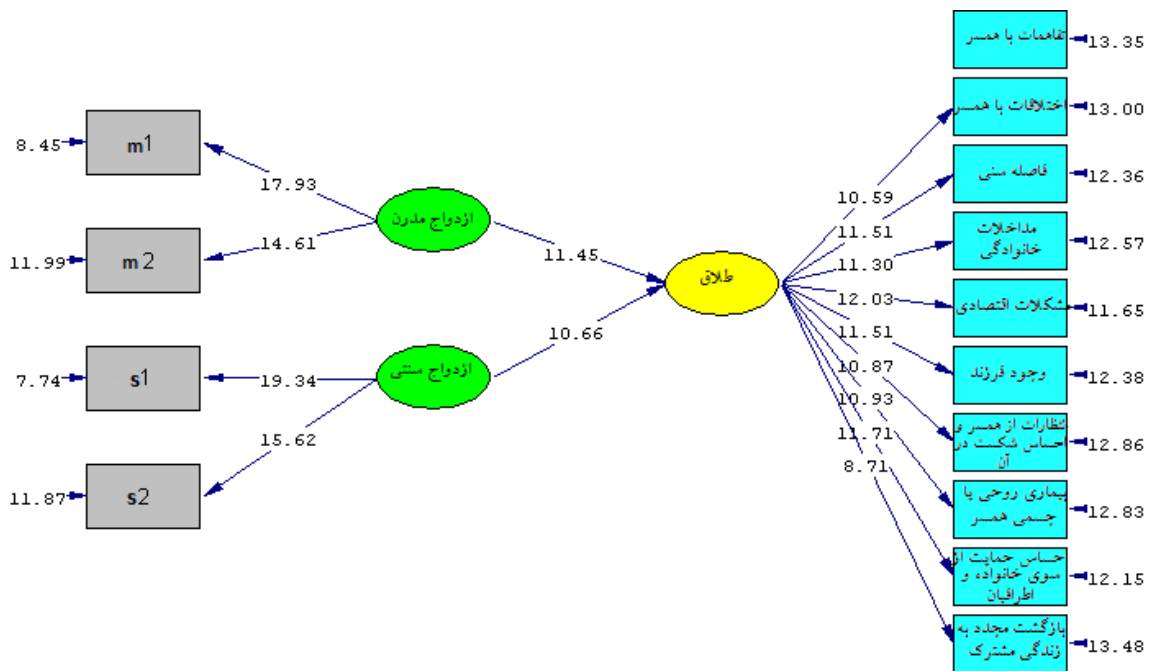
میزان $RMSEA=0.078$ را برای مدل نشان می‌دهد. هر چه میزان این شاخص $RMSEA$ کمتر باشد مدل برازش مناسب‌تری برخوردار است، که در این مدل این گونه هست. در شمایل زیر بیضی‌ها، متغیرهای مکنون یا عامل‌ها و مستطیل‌ها مواد پرسشنامه‌ی اثر سبک ازدواج بر وقوع طلاق قطعی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مدل مسیر از ۳ متغیر پنهان و ۱۴ متغیر آشکار تشکیل شده است. متغیرهای مکنون (پنهان) به نوبه خود به دو نوع متغیرهای درون‌زا و متغیرهای برون‌زا تقسیم می‌شوند. هر متغیر در سیستم مدل معادلات ساختاری می‌تواند هم به عنوان یک متغیر درون‌زا و هم یک متغیر برون‌زا در نظر گرفته شود. متغیر درون‌زا متغیری است که از جانب سایر متغیرهای موجود در مدل تأثیر می‌پذیرد. در مقابل متغیر برون‌زا متغیری است که هیچ‌گونه تأثیری از سایر متغیرهای موجود در مدل دریافت نمی‌کند بلکه خود تأثیر می‌گذارد. در مدل فوق متغیر وقوع طلاق قطعی درون‌زا و متغیر سبک ازدواج مدرن برون‌زا هست. پیکان‌های کوچک واریانس باقیمانده (خطا) را نشان می‌دهد که به وسیله‌ی عامل تبیین می‌شود. بارهای عاملی مدل در حالت تخمین استاندارد میزان تأثیر هر کدام از متغیرها نشان می‌دهد. به عبارت دیگر بار عاملی نشان دهنده میزان همبستگی هر متغیر مشاهده‌گر با متغیر مکنون (عامل‌ها) هست. با توجه به شکل (۳) می‌توان بارهای عاملی هر یک از سؤالات تحقیق را مشاهده نمود. همان‌گونه که مشاهده می‌شود بار عاملی سبک ازدواج مدرن برابر ۰/۸۹ است.

با توجه به جدول مقابل در افرادی که سطح نمره طلاق آن‌ها متوسط است، ۲۳ نفر به صورت "رابطه دوستی در محیط کار" ازدواج کرده‌اند، ۷ نفر "رابطه دوستی در دانشگاه"، ۲۳ نفر "رابطه دوستی در خیابان"، ۱۲ نفر "رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و)"، ۵ نفر به صورت "سایر رابطه‌ها (همبازی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج)" ازدواج کرده‌اند. افرادی که سطح نمره طلاق آن‌ها زیاد است، ۳۹ نفر به صورت "رابطه دوستی در محیط کار" ازدواج کرده‌اند، ۲۹ نفر "رابطه دوستی در دانشگاه"، ۲۴ نفر "رابطه دوستی در خیابان"، ۲۷ نفر "رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و)"، ۱۱ نفر به صورت "سایر رابطه‌ها (همبازی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج)" ازدواج کرده‌اند. با توجه به جدول مقابل مقدار آماره کای دو برابر ۷۱/۰۵۲ و سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ هست. با توجه به اینکه مقدار سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ هست، فرض صفر رد شده و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت الگوی همسرگزینی از نوع مدرن بر روی وقوع طلاق قطعی تأثیر دارد. با توجه به مقدار ضریب گاما ۰/۵۸۸ می‌توان گفت شدت وابستگی در حد متوسط هست. بررسی اعتبار سازه‌های تحقیق: بررسی اعتبار سازه طلاق (سبک ازدواج مدرن): نمودار (۱) و نمودار (۲) مدل متغیر طلاق در حالت تخمین ضرایب استاندارد را نشان می‌دهد. با توجه به خروجی نرم افزار لیزرل مقدار $\frac{\chi^2}{df}$ محاسبه شده برای مدل سبک ازدواج مدرن برابر ۲/۹۱۴ که این مقدار از ۳ کمتر هست. همچنین خروجی

Chi-Square=166.82, df=74, P-value=0.00000, RMSEA=0.052

شکل (۲) الگوی اندازه گیری اثر سبک ازدواج مدرن بر وقوع طلاق قطعی در حالت تخمین استاندارد

Chi-Square=166.82, df=74, P-value=0.00000, RMSEA=0.052

شکل (۳): الگوی اندازه گیری اثر سبک ازدواج مدرن بر وقوع طلاق قطعی در حالت معنی داری پارامتر

با توجه به نتایج حاصل از شکل (۱) و (۲) می‌توان گفت بار عاملی سبک ازدواج مدرن برابر ۰/۸۹ است. مقدار آماره t سبک ازدواج مدرن برابر ۱۱/۴۵ و سبک ازدواج سنتی برابر ۱۰/۶۶ است. مقدار آماره t خارج از بازه (۱/۹۶ و -۱/۹۶) هست، بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت سبک ازدواج مدرن بر وقوع طلاق اثر دارد و سبک ازدواج مدرن اثر بیشتری بر وقوع طلاق دارد.

خروجی بعدی یعنی شکل (۲)، مدل در حالت معناداری ضرایب و پارامترهای به دست آمده مدل اندازه گیری بارهای عاملی هر یک از سؤالات تحقیق را نشان می‌دهد که تمامی ضرایب به دست آمده معنادار شده‌اند. زیرا مقدار آزمون معناداری بزرگ‌تر از ۱/۹۶ یا کوچک‌تر از -۱/۹۶ نشان دهنده معناداری بودن روابط است. دو خروجی نرم افزار لیزرل (مدل در حالت تخمین استاندارد و مدل در حالت ضرایب معناداری) نشان داده شده است.

Chi-Square=3438.61, df=1180, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

نمودار (۱) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مدل مؤلفه‌های طلاق در سبک ازدواج مدرن با ضرایب رگرسیون استاندارد

جدول ۵. بررسی بار عاملی گویه‌های مؤلفه طلاق در سبک ازدواج مدرن

ازدواج مدرن		گویه	مؤلفه
آماره t	بار عاملی		
۱۲/۴۹	۰/۷۷	تفاهم در انتخاب منزل مسکونی	تفاهمات با همسر
۹/۶	۰/۶۳	خرید لباس	
۱۲/۶۸	۰/۷۷	معاشرت با خویشان	
۱۱/۲۴	۰/۷۱	تفریح سالانه	
۱۴/۱۴	۰/۸۳	خرید خودرو	اختلافات با همسر
۱۱/۰۴	۰/۷	اعتیاد به مواد مخدر همسر	
۱۳/۲۱	۰/۸	لحن توهین آمیز با همسر	
۱۲/۶۶	۰/۷۷	بی‌احترامی به شخصیت یکدیگر	
۱۴/۳۹	۰/۸۴	دشنام و ناسزا گفتن به همسر در منزل یا در جمع	فاصله سنی
۱۰/۸۸	۰/۷	فاصله سنی	
۱۱/۸۳	۰/۷۶	اثر فاصله سنی	
۱۱/۹۴	۰/۷۵	مداخله خویشان همسر در زندگی	
۱۳/۲۹	۰/۸۲	اثر مداخله خویشان همسر در زندگی	مداخلات خانوادگی
۱۱/۸۸	۰/۷۶	مشکلات مالی	
۱۴/۴۲	۰/۸۹	بیکاری همسر	
۱۲/۳۹	۰/۷۹	داشتن فرزند	
۱۳/۱۷	۰/۸۳	بچه‌دار نشدن همسر	وجود فرزند یا فرزندان
۹/۰۲	۰/۵۹	رعایت احترام	
۱۱/۹۸	۰/۷۴	شوهرداری خوب	
۱۱/۲۲	۰/۷	بچه‌داری خوب	
۱۳/۵	۰/۸	همراز بودن همسر	انتظارات از همسر و احساس شکست در آن (زن و مرد)
۱۴/۳۶	۰/۸۳	شغل مناسب،	
۱۵/۳۵	۰/۸۷	درآمد مناسب،	
۱۴/۴۲	۰/۸۳	منزل مناسب،	
۱۵/۲۸	۰/۸۶	خودرو مناسب،	انتظارات از همسر و احساس شکست در آن (زن و مرد)
۱۴/۱۳	۰/۸۲	خورد و خوراک مناسب،	
۱۱/۴۶	۰/۷۱	تفریحات مناسب	
۱۲/۳۷	۰/۷۵	بیماری روحی و جسمی	
۱۳/۰۷	۰/۷۸	پذیرش تنها شدن	
۱۱/۱۵	۰/۷	مشکلات عاطفی در زندگی زناشویی	
۱۰/۷۳	۰/۶۸	احساس تنهایی	
۱۲/۱۵	۰/۷۴	ناکامی در زندگی زناشویی	
۱۳/۰۶	۰/۷۸	عدم کنترل هیجان	
۱۰/۴۲	۰/۶۷	تخلیه عصبانیت خود بر سر همسر	
۱۰/۳	۰/۶۶	عدم نیاز جنسی	

عصبانیت از همسر	۰/۸۳	۱۴/۳۱
مقصر دانستن خود در جدایی	۰/۸۴	۱۴/۴۳
عدم پذیرش حقیقت جدایی از همسر	۰/۸۶	۱۵/۱۶
ناامیدی از زندگی آینده مشترک با همسر	۰/۸	۱۳/۵
احساس گناه	۰/۷۹	۱۳/۳۴
آزار رساندن عاطفی به همسر	۰/۵۸	۷/۷۲
رویاپردازی با همسر	۰/۵۵	۶/۷۱
احساس بی‌هدف و بی‌په‌په بودن زندگی	۰/۶	۸/۱۲
احساس شکست در خود	۰/۵۲	۶/۵۹
طرفداری کردن اطرافیان	۰/۸۶	۱۴/۲
احساس حمایت از سوی خانواده و اطرافیان		
حمایت کردن اطرافیان	۰/۸۹	۱۴/۹۶
بازگشت مجدد به زندگی مشترک		
احتیاج به زمان برای باهم بودن	۰/۷۶	۱۲/۴۳
احساس مجدد برای همسر مناسب بودن	۰/۸۲	۱۳/۸۶
احساس نیاز به رابطه جنسی با همسر	۰/۸۴	۱۳/۷۵
عدم باور جدایی از همسر	۰/۸۳	۱۳/۶۷
اعتقاد اخلاقی و معنوی به اشتباه بودن طلاق	۰/۷۴	۱۳/۸۹

در ازدواج مدرن، در بعد «مشکلات اقتصادی» گویه «بیکاری همسر» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۹) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۷۹ درصد (۰/۸۹) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «مشکلات اقتصادی» را تبیین می‌نماید. گویه «مشکلات مالی» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷۶) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۵۷ درصد (۰/۷۶) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «مشکلات اقتصادی» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «وجود فرزند یا فرزندان» گویه «بچه‌دار نشدن همسر» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۳) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۶۸ درصد (۰/۸۳) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «وجود فرزند یا فرزندان» را تبیین می‌نماید. گویه «داشتن فرزند» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷۹) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۶۲ درصد (۰/۷۹) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «وجود فرزند یا فرزندان» را تبیین می‌نماید.

در گروه ازدواج مدرن، در بعد «انتظارات از همسر و احساس شکست در آن (زن و مرد)» گویه «درآمد مناسب» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۷) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۷۵ درصد (۰/۸۷) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «انتظارات از همسر و احساس شکست در آن (زن و مرد)» را تبیین می‌نماید. گویه «رعایت احترام» دارای کمترین بار عاملی (۰/۵۹) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۳۵ درصد (۰/۵۹) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «انتظارات از همسر و احساس شکست در آن (زن و مرد)» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «بیماری روحی یا جسمی همسر» گویه «عدم پذیرش حقیقت جدایی از همسر» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۶) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۷۳ درصد (۰/۸۶) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «بیماری روحی یا جسمی همسر» را تبیین می‌نماید. گویه «احساس شکست در خود» دارای کمترین بار عاملی (۰/۵۲) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۲۷ درصد (۰/۵۲) را به

در ازدواج مدرن، در بعد «تفاهمات با همسر» گویه «خرید خودرو» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۳) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۶۸ درصد (۰/۸۳) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «تفاهمات با همسر» را تبیین می‌نماید. گویه «خرید لباس» دارای کمترین بار عاملی (۰/۶۳) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۳۹ درصد (۰/۶۳) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «تفاهمات با همسر» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «اختلافات با همسر» گویه «دشنام و ناسزا گفتن به همسر در منزل یا در جمع» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۴) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۶۸ درصد (۰/۸۴) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «اختلافات با همسر» را تبیین می‌نماید. گویه «اعتیاد به مواد مخدر همسر» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۴۹ درصد (۰/۷) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «اختلافات با همسر» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «فاصله سنی» گویه «اثر فاصله سنی» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۷۶) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۵۷ درصد (۰/۷۶) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «فاصله سنی» را تبیین می‌نماید. گویه «فاصله سنی» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۴۹ درصد (۰/۷) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «فاصله سنی» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «مداخلات خانوادگی» گویه «اثر مداخله خویشان همسر در زندگی» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۲) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۶۷ درصد (۰/۸۲) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «مداخلات خانوادگی» را تبیین می‌نماید. گویه «مداخله خویشان همسر در زندگی» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷۵) هست. به عبارت دیگر تقریباً ۵۶ درصد (۰/۷۵) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «مداخلات خانوادگی» را تبیین می‌نماید.

توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «بیماری روحی یا جسمی همسر» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «احساس حمایت از سوی خانواده و اطرافیان» گویه «حمایت کردن اطرافیان» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۹) است. به عبارت دیگر تقریباً ۷۹ درصد (۰/۸۹) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «احساس حمایت از سوی خانواده و اطرافیان» را تبیین می‌نماید. گویه «طرفداری کردن اطرافیان» دارای کمترین بار عاملی (۰/۸۶) است. به عبارت دیگر تقریباً ۷۳ درصد (۰/۸۶) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «احساس حمایت از سوی خانواده و اطرافیان» را تبیین می‌نماید.

در ازدواج مدرن، در بعد «بازگشت مجدد به زندگی مشترک» گویه «احساس نیاز به رابطه جنسی با همسر» دارای بیشترین بار عاملی (۰/۸۴) است. به عبارت دیگر تقریباً ۷۰ درصد (۰/۸۴) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «بازگشت مجدد به زندگی مشترک»

را تبیین می‌نماید. گویه «اعتقاد اخلاقی و معنوی به اشتباه بودن طلاق» دارای کمترین بار عاملی (۰/۷۴) است. به عبارت دیگر تقریباً ۵۴ درصد (۰/۷۴) را به توان ۲ می‌رسانیم) از واریانس عامل «بازگشت مجدد به زندگی مشترک» را تبیین می‌نماید.

برازش مدل: شاخص‌های نیکویی برازش یک از اهداف اصلی در استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری، شناخت میزان همخوانی بین داده‌های تجربی با مدل مفهومی و نظری است. برای شناخت میزان همخوانی داده‌های تجربی و مدل مفهومی از شاخص‌ها و معیارهایی استفاده می‌شود که به آن‌ها شاخص‌های نیکویی برازش می‌گویند. در مدل اندازه‌گیری از شاخص‌های متفاوتی برای حصول اطمینان از نیکویی برازش مدل استفاده می‌شود. در جدول (۶) شاخص‌های محاسبه شده و مقدار استاندارد آورده شده است. مقایسه آن دو نشان می‌دهد که همخوانی بین داده‌های تجربی با مدل مفهومی و نظری وجود دارد.

جدول ۶. برازش مدل

شاخص‌های فرعی				شاخص اصلی			*
CFI	NFI	AGAI	GFI	PNFI	RMSEA	X ² /DF	نام شاخص
بیشتر ۰/۹	بیشتر ۰/۹	بیشتر ۰/۹	بیشتر ۰/۹	بیشتر از ۰/۵	کمتر از ۰/۰۸	کمتر از ۳	مقدار استاندارد
۰/۹۱۲	۰/۹۰۴	۰/۹۱۱	۰/۹۰۰	۰/۵۱۹	۰/۰۵۲	۲/۲۵۴	مقدار مدل

گرفتند. همچنین در هر دو تحقیق دخالت خویشاوندان، بیکاری، اعتیاد، سن، بیماری‌های جسمی یا روانی همسر مورد سنجش قرار گرفت و یافته‌های آن‌ها نشان داد که ارتباط معنی‌داری با طلاق دارند. میزان اهمیت مؤلفه اقتصادی و زیبایی ظاهر و هوش و اعتماد در سبک مدرن ازدواج زیاد است. در تحقیق دیگر مظاهری، علی و همکاران در سال، پژوهشی با عنوان رابطه سبک‌های همسرگزینی با کیفیت و پایداری ازدواج انجام داده‌اند. این بررسی نشان داد که سبک‌های همسرگزینی "آشنایی قبلی و ازدواج با رضایت خانواده" و "خواستگاری و ازدواج با رضایت فرد و خانواده" سطح بالاتری از سازگاری زناشویی را در مقایسه با سبک‌های "خواستگاری و ازدواج اجباری" و "آشنایی قبلی با همسر و ازدواج اجباری" در پی دارد. در مقایسه با تحقیق حاضر می‌توان گفت که هر دو تحقیق سبک ازدواج سنتی و مدرن را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های تحقیق حاضر نیز نشان داد که سبک ازدواج سنتی پایدارتر از سبک مدرن است و بار عاملی سبک ازدواج مدرن برابر ۰/۸۹ است. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت سبک ازدواج مدرن اثر بر وقوع طلاق اثر مثبت دارد (۱۸).

پیشنهاد می‌گردد جهت ازدواج جوانان و کاهش طلاق به نکات زیر توجه نمود:

- ترویج فرهنگ مراجعه خانواده‌ها به مراکز مشاوره خانواده در هنگام بروز اختلافات، تقویت بنیان‌های مذهبی و ارزش‌های دینی و اخلاقی در سطح جامعه، ترویج فرهنگ همسان‌گزینی و تأکید بر لزوم آشنایی و شناخت خصوصیات و ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری زوجین قبل از ازدواج، نفی فرهنگ جنسیت‌سالاری در خانواده‌ها از طریق آموزش روش‌های صحیح تربیتی،

نتیجه‌گیری

در پاسخ به ویژگی ازدواج مدرن پاسخ دهندگان، وضعیت ازدواج (۳۱٪) پاسخ دهندگان "رابطه دوستی در محیط کار" بوده است، (۱۸٪) "رابطه دوستی در دانشگاه"، (۲۳/۵٪) "رابطه دوستی در خیابان" و (۱۹/۵٪) "رابطه دوستی در محل‌های بیرونی (پارک‌ها، ساحل، رستوران و ...)" و (۸٪) سایر رابطه‌ها (همبازی یا هم‌خانگی، رابطه جنسی پیش از ازدواج) است. نتیجه تجزیه و تحلیل توصیفی میانگین متغیر طلاق برای سبک ازدواج مدرن (۳/۵۴۷) بود. در بررسی مدل تحقیق، بار عاملی سبک ازدواج مدرن برابر ۰/۸۹ بود. مقدار آماره χ^2 سبک ازدواج مدرن برابر ۱۱/۴۵ بود.

در مقایسه نتایج پژوهش حاضر با سایر پژوهش‌های دیگر، مشکلی، مهدی و همکاران در سال به پژوهشی با عنوان بررسی وضعیت و عوامل مرتبط با طلاق از دیدگاه زوجین مطلقه‌ی شهرستان گناباد پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که از نظر عوامل مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و فردی بیشترین عوامل مرتبط با طلاق، شناخت ناکافی همسر، عدم تفاهم، دخالت فامیل و دیگران در زندگی، بیکاری، اجباری بودن ازدواج، کمبود مهارت‌های زندگی، اعتیاد، سن پایین ازدواج، شهرنشینی، بیماری‌های جسمی یا روانی همسر، کمبود مهارت‌های جنسی و ارتباطی در ازدواج بوده است. همچنین تفاوت معنی‌داری در میزان طلاق از نظر محل سکونت، سابقه آشنایی با همسر ($p= ۰/۰۰۱$)، سطح تحصیلات، بررسی و تحقیق درباره‌ی همسر ($p= ۰/۰۰۱$)، وجود سوء رفتار جسمی و روانی و عدم تفاهم ($p= ۰/۰۰۱$) وجود داشت (۱۷). وجه اشتراک هر دو تحقیق این است که در هر دو تحقیق تمامی این معیارها از قبیل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی مورد بررسی قرار

Tehran. Journal of Clinical Psychology Studies, 7 (25), 173-190.

7. Yousefi N, Bagherian M. (2011). Examining the criteria of choosing a spouse and marital burnout as predictor variables of couples seeking divorce and wanting to continue living together. *Bi-Quarterly Journal of Family Counseling and Psychotherapy*, 1 (3): 284-301.

8. Statistics Center of Iran December 13, 2019.

9. Entezari Ai, Veisi S. (2014). Criteria for choosing a spouse and marital satisfaction. *Gender and Family Studies*, 2 (2), 31-68.

10. Nongkynrih A. K. (2018). Mate selection: A sociological exploration. *The NEHU Journal*, 1, 19-39.

11. Choe M K, Thapa S, Mishra V. (2017). Early marriage and early motherhood in Nepal. *J Biosoc Sci*, 37 (2): 143-162.

12. Todsijevic B, Ljubinkovic S, Arancic A. (2015). Mate selection criteria: A trait desirability assessment study of sex differences in Serbia. *Evolutionary Psychology*, 1 (1): 116-126.

13. Simon H. D. (2010). Marriage burnout. <http://utahmarriage.org>.

14. khaled Mustafa, M .(2015). DIVORCE IN MALAYSIA. Faculty of Education, University Technology Malaysia . 81310. Skudai, Johor.p.26

15. Riahi M, et al. (2017). Sociological analysis of the tendency to divorce (Case study of Kermanshah city), *Women Research*, Volume 5, Number 3, Winter 2007: 109-140.

16. Sarukhani B. (2019). Divorce, causes and solutions, Social Injuries Affairs Office of the Ministry of Cooperatives.

17. Meshki M, Shah Ghasemi V, Delshad Noghahi A, Muslim A. (2019). A Survey of the Status and Factors Related to Divorce from the Perspective of Divorced Couples in Gonabad, 1988-88, Gonabad University

فرهنگ‌سازی در جهت رعایت تقوا، عدالت و پابندی به ارزش‌های اخلاقی توسط همسران و اجتناب از تعدد زوجات، - آموزش شیوه‌ها و معیارهای صحیح همسرگزینی و اصلاح روش‌های سنتی ازدواج، - ایجاد مراکز مشاوره به‌ویژه در دانشگاه‌ها جهت بهبود فرآیند همسریابی، - پرهیز خانواده‌ها از دخالت‌های بدون آگاهی و بینش در زندگی فرزندان. - پرهیز خانواده‌ها از ازدواج‌های تحمیلی برای فرزندان خود. آموزش شیوه‌های صحیح رفتاری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی قبل از ازدواج تحت عنوان آموزش مهارت‌های زندگی، راهبردهای ارتقای کارکرد خانواده، حقوق و تکالیف زوجین، بهداشت باروری و ...؛

References

1. Irani N. (2014). Comparison of marital outcomes in traditional and non-traditional marriages of research students (Faculty of Humanities), Master Thesis, Islamic Azad University, Science and Research Branch.

2. Libby M M. (2014). Family in the 21st Century from the Perspective of Iranian and Western Sociologists, Alam Publishing, Tehran: First Edition.

3. Sarokhani B. (2011). "Divorce, Causes and Consequences, Research Findings of the Last Three Decades", Proceedings of the Second National Conference on Social Injuries of Iran, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, National Association of the University of Iran.

4. Nazari A M, Sahebdel H, Asad M. (2020). Investigating the Relationship between Attachment Styles and Marriage Instability in Married Women and Men, *Iranian Cultural Research Quarterly*, 8(4): 157-187.

5. kalantari . (2011). "Divorce, Causes and Consequences, Research Findings of the Last Three Decades", Proceedings of the Second National Conference on Social Injuries, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Iranian Sociological Association.

6. Voldkhani M, Mahmoudpour A B, Farahbakhsh K, Salimi H. (2015). The effect of marriage age, spouse selection patterns and age difference between couples on the quality of married life of women in

of Medical Sciences, Center for Social Development and Health Promotion.

18. Mazaheri A, et all. (2015). The effectiveness of religion-based communication skills training on increasing marital satisfaction and reducing marital conflict. Master Thesis in Psychology, Islamic Azad University, Gorgan Branch.